

Faktablad om vårdnad och umgänge

Vårdnad är ett juridiskt begrepp, vars innehåll regleras av föräldrabalken. Innebörden av ordet reglerar det ansvar föräldrar har för sitt barn till dess det fyllt 18 år.

Gemensam vårdnad innebär att föräldrarna gemensamt har den juridiska vårdnaden om ett barn. Det krävs då att föräldrarna gemensamt kan fatta beslut kring frågor rörande barnet. Detta gäller oavsett om föräldrarna bor tillsammans eller ej. Giftna föräldrar har automatiskt gemensam vårdnad om sina barn. Lagstiftningen går allt mer mot att gemensam vårdnad är en självklarhet, även då föräldrarna är separerade.

Enskild vårdnad innebär att endast en av föräldrarna har vårdnaden. Ogiftna mödrar har alltid enskild vårdnad, men i samband med faderskapsbekräftelsen kan föräldrarna anmäla att de önskar gemensam vårdnad. Enligt föräldrabalken har den som har enskild vårdnad ett stort ansvar när det gäller att underlätta ett umgänge mellan barnet och den andra föräldern. Vårdnadshavaren har också en skyldighet att hålla den andre föräldern underrättad om saker som rör barnet och kan anses vara av betydelse.

Delad vårdnad är när var och en av föräldrarna ensam har vårdnaden om ett eller flera barn i en syskonskara.

Vårdnadsutredning görs av socialförvaltningen, på uppdrag av domstol, om föräldrarna inte är överens i vårdnadsfrågan. Denna utredning tar vanligtvis fyra till sex månader.

Boende

Domstol ges möjlighet att besluta om var barnet/barnen skall bo, utan att upplösa den gemensamma vårdnaden. Socialförvaltningen gör också dessa boendeutredningar på uppdrag av domstol.

Umgänge

Ett barn har rätt till umgänge med båda sina föräldrar. Umgänget skall utformas helt och hållet med utgångspunkt från barnets behov. De flesta föräldrar når själva en överenskommelse om hur umgänget skall utformas. Den allmänna uppfattningen är numera att det är bra för ett barn att ha ett vardagsumgänge med den föräldern som det inte bor hos. Om föräldrarna inte kan nå en överenskommelse, måste domstol fatta beslut i frågan. Även i vårdnads- och boendetvister utför socialförvaltningen umgängesutredningar på domstolens begäran.

Avtal om vårdnad, boende och umgänge

Föräldrar som är överens kan själva avtala om vårdnad, boende och umgänge. Avtalen har samma rättsliga status som en dom. Avtalen upprättas vanligen vid socialförvaltningen, som också måste godkänna föräldrarnas överenskommelse genom att underteckna avtalen. Avsikten med socialförvaltningens godkännande är att så långt som möjligt försäkra sig om att avtalet verkligen är barnets bästa, då avtalen har viktiga konsekvenser för barnet.

2010-04-23